

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок»

Допускається до захисту
завідувач кафедри фінансів, банківської
справи та страхування

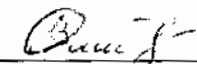

доцент О.О. Драган
«12» грудня 2023 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

**ФОРМУВАННЯ ПОРТФЕЛЮ ЗЕЛЕНИХ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ В
АСПЕКТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГО РОЗВИТКУ
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ АБ «УКРГАЗБАНК»)**

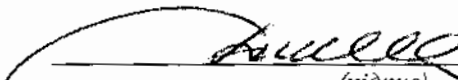
Виконала:

Кротюк Валерія Володимирівна

_____ (підпис)

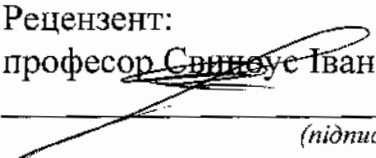
Керівник:

доцент Драган Оксана Олександрівна

_____ (підпис)

Рецензент:

професор Свиноус Іван Вікторович

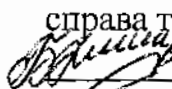

_____ (підпис)

Я, Кротюк Валерія Володимирівна, засвідчую, що кваліфікаційну роботу
магістра виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Затверджую
гарант ОПІ «Фінанси, банківська
справа та страхування»
 доцент І.В. Артімонова
«19» грудня 2022 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра
Кротюк Валерії Володимирівні

Тема: «Формування портфелю зелених банківських продуктів в аспекті забезпечення сільського розвитку (за матеріалами АБ «Укргазбанк»)».

Перелік питань, що розробляються в роботі: дослідити принципи зеленої економіки в системі забезпечення сільського розвитку; охарактеризувати зелені банківські продукти та перспективи їх використання у вітчизняній практиці; узагальнити зарубіжний досвід підтримки розвитку зелених банківських продуктів; провести комплексний фінансово-економічний аналіз діяльності банку та визначити його сильні та слабкі сторони; провести аналіз впливу ліквідності та прибутковості на фінансову стійкість банку; провести оцінку портфелю банківських послуг АБ «Укргазбанк» та визначити місце у ньому зелених продуктів; розробити підходи до оцінювання нозичальників при реалізації зелених інвестиційних проектів; обґрунтувати напрями розвитку портфеля послуг банку в аспекті забезпечення сталого розвитку; запропонувати напрями посилення корпоративної культури банку в області екобанкінгу.

Вихідні дані: консолідована фінансова звітність АБ «Укргазбанк».

Календарний план виконання роботи

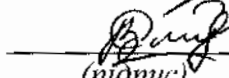
Етап виконання	Період виконання	Відмітка про виконання
Огляд літератури	січень-лютий 2023	виконано
Теоретико-методична частина	березень-квітень 2023	виконано
Аналітична частина	травень-липень 2023	виконано
Рекомендаційна частина	серпень-вересень 2023	виконано
Оформлення роботи	жовтень 2023	виконано
Перевірка на плагіат	листопад 2023	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	листопад 2023	виконано
Подання на рецензування	грудень 2023	виконано

Керівник

(підпис)

доцент О.О. Драган

Здобувач

(підпис)

В.В. Кротюк

Дата отримання завдання «21» грудня 2022 року

РЕФЕРАТ

Кротюк В.В. Формування портфелю зелених банківських продуктів в аспекті забезпечення сільського розвитку (за матеріалами АБ «Укргазбанк»)

Досліджено теоретичні, методичні та прикладні засади формування портфелю банківських зелених продуктів в сучасних умовах.

Використано методичні підходи, загальнонаукові методи теоретичного узагальнення, систематизації та формалізації, вертикальний і горизонтальний аналіз фінансової звітності банку, нормативний, табличний та графічний методи, а також аналіз відносних показників.

Доведено, що зелені банківські продукти є важливими у контексті забезпечення фінансових ресурсів для сталого розвитку різних галузей економіки та сприяють впровадженню екологічно чистих технологій у сільському господарстві.

Зроблено висновок, що зелені продукти відіграють ключову роль у портфелі банку, сприяючи зниженню негативного впливу на навколишнє середовище та покращенню якості життя суспільства. Вважаємо, що банківській установі варто удосконалювати підходи до оцінювання позичальників при реалізації зелених інвестиційних проектів та надалі розвивати власний портфель послуг в аспекті забезпечення сталого розвитку, адже це є важливими кроками в напрямку створення більш екологічної та стійкої економіки в Україні.

Одержані результати можуть бути використані під час проведення наукових досліджень, а також у практичній діяльності банку.

Кваліфікаційна робота магістра містить 165 сторінок, 18 таблиць, 21 рисунок, список використаних джерел із 61 найменування, 6 додатків.

Ключові слова: зелена економіка, сталий розвиток, банк, зелені банківські продукти, кредитний портфель, позичальники, екобанкінг.

ANNOTATION

Krotiuk V. Formation of the portfolio of green banking products in the aspect of rural development (based on the materials of "Ukrgasbank" JSB)

It has been investigated the theoretical, methodological and applied principles of forming a portfolio of green banking products in modern conditions.

It has been used such methodical approaches, general scientific methods of theoretical generalization, systematization and formalization, vertical and horizontal analysis of the bank's financial statements, regulatory, tabular and graphical methods, as well as analysis of relative indicators.

It was proved that green banking products are important in the context of providing financial resources for the sustainable development of various sectors of the economy and promote the introduction of environmentally friendly technologies in agriculture.

It has been concluded that green products have a major role in the bank's portfolio, helping to reduce the negative impact on the environment and improve the quality of life of society. We believe that the banking institution should improve its approaches to assessing borrowers when implementing green investment projects and further develop its own portfolio of services in terms of ensuring sustainable development, as these are important steps towards creating a greener and more sustainable economy in Ukraine.

The results can be used in conducting scientific research and in the bank's practical activities.

Master's thesis contains 165 pages, 18 tables, 21 drawings, list of used sources from 61 names, 6 annexes.

Key words: green economy, sustainable development, bank, green banking products, credit portfolio, borrowers, eco-banking.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ЗАСАДИ ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ БАНКІВСЬКИХ ЗЕЛЕНИХ ПРОДУКТІВ	9
1.1. Принципи зеленої економіки в системі забезпечення сільського розвитку	9
1.2. Характеристика зелених банківських продуктів та перспективи їх використання у вітчизняній практиці	25
1.3. Зарубіжний досвід підтримки розвитку зелених банківських продуктів..	33
Висновки до розділу 1.....	44
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ АБ «УКРГАЗБАНК» ТА ЙОГО ПОРТФЕЛЮ ПОСЛУГ	47
2.1. Фінансово-економічна характеристика діяльності банку	47
2.2. Аналіз впливу ліквідності та прибутковості на фінансову стійкість банку	62
2.3. Оцінка портфелю банківських послуг банку та місце у ньому зелених продуктів	82
Висновки до розділу 2.....	102
РОЗДІЛ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ АБ «УКРГАЗБАНК» В АСПЕКТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГО РОЗВИТКУ	106
3.1. Розробка підходів до оцінювання позичальників при реалізації зелених інвестпроектів	106
3.2. Напрями розвитку портфеля послуг банку в аспекті забезпечення сталого розвитку	123
3.3. Посилення корпоративної культури банку в області екобанкінгу.....	130
Висновки до розділу 3.....	140
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	144
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	149
ДОДАТКИ.....	156

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сич К., Бугайчук В., Грабчук І. Тенденції та перспективи розвитку зеленої економіки в Україні. Економіка та суспільство. 2021. № 30. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-48>.
2. Towards a Green Economy Pathways to Sustainable Development and Poverty Eradication. URL: <https://www.unep.org/resources/report/towards-green-economy-pathways-sustainable-development-and-poverty-eradication-10>.
3. Гончаренко М. Ф., Пархоменко Н. М., Лучин О. М. «Зелена» економіка як напрям досягнення стійкого еколого-економічного розвитку регіону. Актуальні проблеми економіки. 2020. № 6 (228). С. 6–15.
4. Марчук Л. П. «Зелена» економіка: суперечності та перспективи розвитку. Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2014. Вип. 1. С. 34–41.
5. Боровик, Ю. Т., Єлагін, Ю. В., Полякова, О. М., Боровик, Ю. Т., Єлагін, Ю. В., Полякова, Е. Н. «Зелена економіка»: сутність, принципи, перспективи для України. 2020. URL: <http://lib.kart.edu.ua/handle/123456789/3177>.
6. Квач Я. П., Фірсова К. В., Борисов О. Г. «Зелена економіка»: можливості для України. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. Вип. 6. С. 52–56.
7. Старостіна А., Кравченко В. Сутність та практичне застосування методики конструювання категоріального апарату економічної науки (на прикладі понять «глобалізація» та «підприємницький ризик»). Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2011. №. 128. С. 5–10.
8. Шпикуляк О., Іванченко В., Хвесик Ю. Концепт організаційно-інституційного забезпечення розвитку зеленої економіки. Економіка природокористування і сталий розвиток. 2021. № 10(29). С. 16–24. URL: [https://doi.org/10.37100/2616-7689.2021.10\(29\).2](https://doi.org/10.37100/2616-7689.2021.10(29).2).

9. Черниш Є. Ю. Зелена економіка : конспект лекцій. Суми : Сум. держ. ун-т, 2020. 129 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/80825/1/Chernish_ZE.pdf.

10. Пищенко О. В. Імперативи розвитку «зеленої економіки» в аграрному секторі. Вісник Хмельницького національного університету. 2020. № 2. С. 286–289. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/04/VKNU-ES-2020-N-2-280.pdf#page=286>.

11. Борщук Є. М., Гинда О. М., Кореновський О. В. Системний аналіз процесів формування “зеленої економіки” В СУЧАСНИХ УМОВАХ. Ефективність державного управління. 2021. № 1. С. 165–179. URL: <https://era.nltu.edu.ua/index.php/journal/article/view/17/16>.

12. Зелені фінанси – поява нових «зелених» продуктів для фінансування декарбонізації. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/media/press-releases/2020/02/zeleni-finansy.html>.

13. Transition towards green banking: role of financial regulators and financial institutions - Asian Journal of Sustainability and Social Responsibility. SpringerOpen. 2020. URL: <https://ajssr.springeropen.com/articles/10.1186/s41180-020-00034-3#Tab5>.

14. Салюк С.В., Баришевська І.В. Зелений банкінг в умовах діджиталізації. Інфраструктура ринку. 2021. № 60. URL: <https://doi.org/10.32843/infrastruct60-34>.

15. Зелені облігації: перевіряємо готовність України на фактах. URL: <https://ecopolitic.com.ua/ua/news/zeleni-obligacii-pereviryaemo-gotovnist-ukraini-na-faktah/>.

16. Закон України "Про ринки капіталу та організовані товарні ринки". Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348015?ed=20210701&=зелені>.

17. Екологічні інвестиції: чи з'являться в Україні «зелені» облігації. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/media/press-releases/2019/09/ekolohichni-investytsiyi-chy-zyavlyatsya-v-ukrayini-zeleni-oblihatyiyi.html>.

18. Енергоефективні перспективи для «зеленого» банкінгу. Міністерство фінансів України. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2021/05/31/65612386/>.
19. About the Green Bank Network – Green Bank Network. Green Bank Network. URL: <https://greenbanknetwork.org/about-gbn/>.
20. Investigating the Influence of Green Credit on Operational Efficiency and Financial Performance Based on Hybrid Econometric Models. MDPI. 2017. Vol. 5. Issue 4. URL: <https://www.mdpi.com/2227-7072/5/4/27/html>.
21. Berrou R., Ciampoli N., Marini V. Defining green finance: Existing standards and main challenge. The rise of green finance in Europe: Opportunities and challenges for issuers, investors and marketplaces. Cham: Palgrave Macmillan, 2019. P. 31–51.
22. The Impact of Green Lending on Credit Risk in China. MDPI. 2018. Vol. 10. Issue 6. URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/10/6/2008>.
23. Campbell D., Slack R. Environmental disclosure and environmental risk: Sceptical attitudes of UK sell-side bank analysts. The British Accounting Review. 2011. Vol. 43. Issue 1. P. 54–64.
24. Renewable Energy Finance Outlook 2016: The Year of the Green Dollar. Renewable Energy World. URL: <https://www.renewableenergyworld.com/baseload/renewable-energy-finance-outlook-2016-the-year-of-the-green-dollar/#gref>.
25. Transition towards green banking: role of financial regulators and financial institutions - Asian Journal of Sustainability and Social Responsibility. SpringerOpen. 2020. Vol. 5. Issue 5. URL: <https://ajssr.springeropen.com/articles/10.1186/s41180-020-00034-3#citeas>.
26. Sustainability-Linked Loans Market Status (Domestic and Global). Issuance Data. URL: http://greenfinanceportal.env.go.jp/en/loan/_data/sll_market_status.html.
27. The sustainable loan market: A snapshot of recent developments. 2020. URL: <https://insights.nordea.com/en/sustainability/sustainable-loan-market>.

28. Semieniuk G., Mazzucato M. Financing renewable energy: who is financing what and why it matters. *Technological Forecasting & Social Change*. 2018. Vol. 127. P. 8–22.
29. FAFO Facing Multiple Crises. Rapid assessment of the impact of COVID-19 on vulnerable workers and small-scale enterprises in Lebanon. May 2020. URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/73c3a985-e852-436a-8b2c-41f0495bb9a3_en.
30. Volz U. On the role of central banks in enhancing green finance. UN environment in query working paper, 2017. P. 18-22.
31. Campiglio E. Climate change challenges for a central banks and financial regulators. *Nat Climate Change*, 2018. P. 34-42.
32. Volz U., Dikau S. Central banking, climate change and green finance. Asian Development Bank Institute, Tokyo, 2018. P. 10-22.
33. Size of the green building market in the U.S. from 2005 to 2014 (in billion U.S. dollars). Statista. The Statistic Portal. URL: <https://www.statista.com/statistics/248060/value-of-us-green-building-market>.
34. Evenwith Covid 19, Green Buildings Materials Market Expected to Grow by \$187 Billion. *Environmental Leader.*, 2020. URL: <https://www.environmentalleader.com/2020/06/even-with-covid-19-green-buildings-materials-market-expected-to-grow-by-187-billion>.
35. Cumulative number of LEED registrations in the U.S. from 2000 to 2019. Statista.. The Statistic Portal.. URL: <https://www.statista.com/statistics/323383/leed-registered-projects-in-the-united-states/>.
36. Holtermans R., Eichholtz P., Yönder E., Kok N. Environmental performance and the cost of debt: Evidence from commercial mortgages and REIT bonds. *Journal of Banking & Finance*. 2019. Vol. 102. P. 19–32.
37. Leading European banks for green bonds underwriting in 2019, by value of bonds (in billion U.S. dollars). Statista. The Statistic Portal. URL:

<https://www.statista.com/statistics/754872/value-of-green-bonds-issued-by-selected-european-banks/>.

38. Value of green bonds portfolio of Barclays PLC from 2016 to 2020 (in billion British pounds). Statista. The Statistic Portal. URL: <https://www.statista.com/statistics/1089768/barclays-plc-green-bond-portfolio/>.

39. Рокоча В.В. Геоекономіка та глобальні стратегії українського бізнесу (антикризовий аспект): навчальний посібник/ В. В. Рокоча, Б. М. Одягайло, В. І. Терехов. - К.: Університет економіки та права "КРОК", 2017. 352 с.

40. Огляд банківського сектору. Серпень 2023 року. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/Banking_Sector_Review_2023-08.pdf?v=4.

41. Звіт про фінансову стабільність. Червень 2023 року. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/finansoviy-sektor-uspishno-adaptuvavsya-do-roboti-v-skladnih-umovah--zvit-pro-finansovu-stabilnist>.

42. Банки державного сектору. Міністерство Фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/banki-derzhavnogo-sektoru>.

43. Основні (стратегічні) напрями діяльності банків державного сектору на період дії воєнного стану та післявоєнного відновлення економіки. Міністерство Фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/storage/files/ОсновніНапрям.pdf>.

44. Офіційний сайт ПАТ АБ "Укргазбанк". URL: <https://www.ukrgasbank.com>.

45. Річна фінансова звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ) АБ "Укргазбанк". URL: https://www.ukrgasbank.com/about/fin_results/rishfin/auditors_report.

46. Звіт зі сталого розвитку АБ "Укргазбанк" за 2020 рік. URL: https://www.ukrgasbank.com/upload/file/ugb_report_2020.pdf.

47. Кредитний портфель Укргазбанку в 2021 році зріс на 7 млрд грн. FINBALANCE. Все про економіку і фінанси. URL:

<https://finbalance.com.ua/news/kreditniy-portfel-ukrhazbanku-v-2021-rotsi-zbilshivsya-na-7-mlrd-hrn>.

48. У 2023 році портфель проєктів сталого розвитку Укргазбанку зріс на 550 млн грн. Офіційний сайт АБ "Укргазбанк". URL: https://ukrgasbank.com/press_center/news/13469.

49. Закон України "Про оцінку впливу на довкілля". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>.

50. Національний банк презентував Політику щодо розвитку сталого фінансування на період до 2025 року. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-prezentuvav-politiku-schodo-rozvitku-stalogo-finansuvannya-na-period-do-2025-roku>.

51. Гонта А., Григорак М., Волов О. Таксономія об'єктів сталого фінансування для моделювання системи управління ризиками. Кібернетика та комп'ютерні технології. 2022. № 3. С. 7–22. URL: http://cctech.org.ua/images/docs/Articles/2022/paper_22_3_2.pdf.

52. Погрішук Г. Б., Волощук Р. Є. Кредитоспроможність позичальника: зміст і критерії оцінки. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2021. Вип. 17(1). С. 190-204.

53. Суханова А., Пухальська Н., Черній Б. Сучасні методи оцінки кредитоспроможності позичальника банківськими установами. Економіка і суспільство. 2018. № 18. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/18_ukr/114.pdf.

54. The system of indicators for evaluating investment projects taking into account the environmental impact / O. M. Varchenko et al. Collected Works of Uman National University of Horticulture. 2022. Vol. 2, no. 100. P. 107–121. URL: <https://doi.org/10.31395/2415-8240-2022-100-2-107-121>.

55. Оцінка екологічно-соціальних ризиків. Офіційний сайт АБ "Укргазбанк". URL: https://www.ukrgasbank.com/ecosoc_risk/.

56. Кльоба Л. Г., Добош Н. М., Сорока О. П. Впровадження фінансових технологій – стратегічний напрям розвитку банків. Ефективна

економіка. 2020. № 12. URL:
<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8479>.

57. Стойко О. Я. Перспективи розвитку фінтех- і банківського бізнесу в Україні. Проблеми економіки. 2020. № 2. С. 356–364. URL:
http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/12537/1/PE_2020_2_356-364.pdf.

58. Кліпкова О. І. Аспекти формування корпоративної культури у банківському секторі України. Економіка та управління підприємствами. 2020. № 40. С. 215–221. URL:
http://market-infr.od.ua/journals/2020/40_2020_ukr/40.pdf.

59. Котковський В. С., Гузенко О. П. Банківська інновація в системі заходів покращення корпоративної культури. Економічний часопис-XXI. 2018. № 2. С. 39–42. URL:
<http://ea21journal.world/wp-content/uploads/2022/04/ea-V148-10.pdf>.

60. Вовк В. Особливості формування корпоративної культури банку. 2020. URL:
<http://eprints.kname.edu.ua/30582/1/5.pdf>.

61. "Зелений" банк із унікальними послугами: чому українці обирають Укргазбанк. URL:
<https://hub.segodnya.ua/ua/hub/economics/zelenyj-bank-s-unikalnymi-uslugami-pochemu-ukraincy-vybirayut-ukrgazbank-1598313.html>.